

Opis Przedmiotu Zamówienia

Poniższy dokument zawiera:

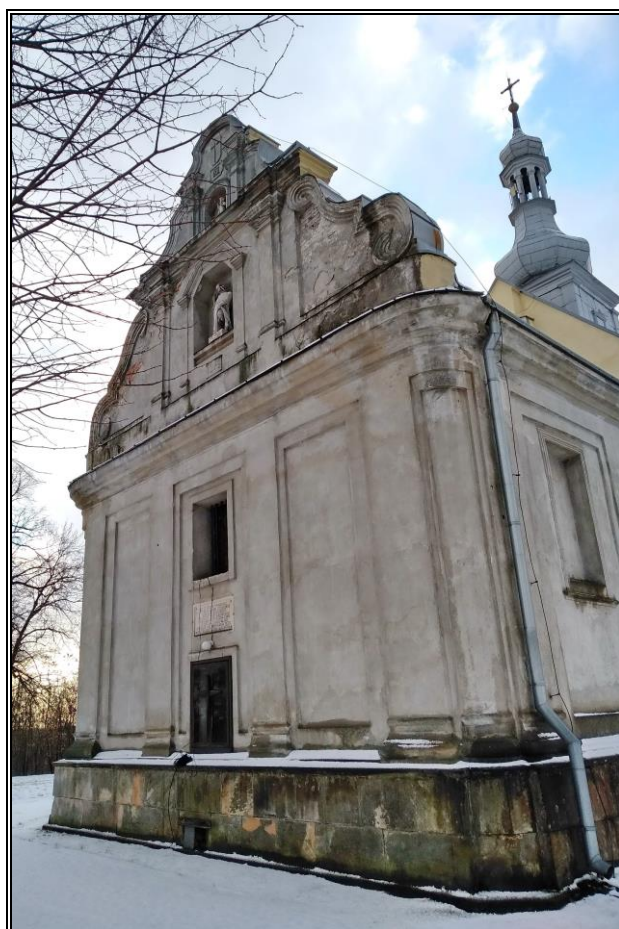
1. Przedmiar
2. Program prac konserwatorskich
3. Pozwolenie WKZ na prace

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz.	Razem
Kościół Maluszyn - cokół					
1		elewacja południowa nawy			
1.1		cokół			
d.1.1	1 KNR 4-01 0421-01	Podstemplowanie zagrożonych ścian drewnem okrągłym o przekroju do 250 cm2 3.98+5.15	m m	9.13	9.13
d.1.1	2 TZKNBK XVIIm 0101-04	Demontaz okładziny kamiennej cokołu 1.07*3.98+1.45*5.15	m ² m ²	11.73	11.73
d.1.1	3 TZKNBK XVIIm 0103-01	Demontaz gzymsów kamiennych 3.98+5.15	m m	9.13	9.13
d.1.1	4 TZKNBK IV - 517 analiza indywidualna	Skucie wtórnego gzymsu nad cokołem 9.13	m m	9.13	9.13
d.1.1	5 TZKNBK IV - 540	Ręczne rozebranie muru z cegły o grub. 1/2 ceg.na zapr. cem.-wap. 1.07*3.98+1.45*5.15	m ² m ²	11.73	11.73
d.1.1	6 KNR 19-01 0317-01	Naprawa powierzchni murów z kamienia z wykuciem o gł. do 15 cm i pow. do 0,15 m2 przyjęto orientacyjnie 10	msc msc	10.00	10.00
d.1.1	7 KNR 19-01 0317-03	Naprawa powierzchni murów z kamienia z wykuciem o gł. do 15 cm i pow. ponad 0,25 m2 przyjęto orientacyjnie 5	msc msc	5.00	5.00
d.1.1	8 KNR 4-01 0621-03	Dwukrotne odgrzybianie ścian kamiennych o pow. do 5 m2 metodą smarowania 11.73	m ² m ²	11.73	11.73
d.1.1	9 kalkulacja indywidualna na podst.KNR 19-01 0644-05	Wzmocnienie poprzez impregnację preparatem KSE 100. kamień pod okładziną 11.73	m ² m ²	11.73	11.73
d.1.1	10 TZKNBK XVIIm 0101-04	Montaż okładziny kamiennej cokołu z uzupełnieniem braków i mocowaniem pretami nierdzewnymi 1.07*3.98+1.45*5.15	m ² m ²	11.73	11.73
d.1.1	11 TZKNBK XVIIm 0103-01	Montaż gzymsu kamiennego z uzupełnieniem braków 11.73	m m	11.73	11.73
d.1.1	12 KNR 19-01 0310-08	Uzupełnienie i naprawa gzymsów, attyk, portali w murach z cegły o gr. 1 cegły do 1 m3 w jednym miejscu na zaprawie wapienno-trassowej odtworzenie gzymsu nad cokołem kamiennym 0.3*0.2*11.73	m ³ m ³	0.70	0.70
d.1.1	13 KNR 4-01 0421-05	Rozebranie stemplowań z drewna o przekroju do 250 cm2 9.13	m m	9.13	9.13
d.1.1	14 analiza indywidualna na podst.TZKNBK VIII 05-148	Czyszczenie parowe i chemiczne murów z wystrojami architektonicznym cokół i nakrywa [0.21+1.07]*3.98+[0.21+1.45]*5.15	m ² m ²	13.64	13.64
				RAZEM	13.64

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz.	Razem
15 d.1.1	analiza indywidualna	Odsalanie kamienia (trzykrotne powtórzenie zabiegu) przyjęto 50% powierzchni 13.64*50%	m ² m ²	 6.82	 6.82
				RAZEM	6.82
16 d.1.1	kalkulacja indywidualna na podst.KNR 19-01 0644-05	Wzmocnienie poprzez impregnację preparatem KSE 100. przyjęto 40% powierzchni kamień 13.64*40%	m ² m ²	 5.46	 5.46
				RAZEM	5.46
17 d.1.1	kalkulacja indywidualna na podst.KNR 19-01 0644-05	Wzmocnienie poprzez impregnację preparatem KSE 300. przyjęto 40% powierzchni kamień 13.64*40%	m ² m ²	 5.46	 5.46
				RAZEM	5.46
18 d.1.1	KNR 4-01 0621-03	Dwukrotne odgrzybianie ścian kamiennych o pow. do 5 m2 metodą smarowania 13.64*2*100%	m ² m ²	 27.28	 27.28
				RAZEM	27.28
19 d.1.1	TZKNC N-K/VI 1/15-b	Usuwanie plam i wykwitów powstałych od tlenków metali metodami chemicznymi - kamień porowaty - piaskowiec przyjęto 5% powierzchni 13.64*100*5%	dm ² dm ²	 68.20	 68.20
				RAZEM	68.20
20 d.1.1	TZKNC N-K/VI 5/2-b	Uzupełnienie ubytków - flekowanie. Flek o powierzchni od 10 do 30 cm2. Piaskowiec. 4	szt. szt.	 4.00	 4.00
				RAZEM	4.00
21 d.1.1	TZKNC N-K/VI 5/3-b	Uzupełnienie ubytków - flekowanie. Flek o powierzchni od 30 do 100 cm2. Piaskowiec. 5	szt. szt.	 5.00	 5.00
				RAZEM	5.00
22 d.1.1	TZKNC N-K/VI 4/2-a analiza indywidualna	Konsolidacja pęknięć kamienia przez uzupełnienie preparatem KSE 500 STE z wypełniaczem w postaci mączki kwarcowej. 2*1.1	dm ² dm ²	 2.20	 2.20
				RAZEM	2.20
23 d.1.1	analiza indywidualna na podst.PKZ N-KVI&3-2	Uzupełnianie ubytków w piaskowcu zaprawami barwionymi na kolor otoczenia. przyjęto 5% powierzchni 13.64*100*0.05	dm ² dm ²	 68.20	 68.20
				RAZEM	68.20
24 d.1.1	analiza własna na podst. PKZ XV 0104-01	Hydrofobizacja kamienia 13.64	m ² m ²	 13.64	 13.64
				RAZEM	13.64
25 d.1.1	KNR 4-01 0108 - 11	Wywiezienie gruzu sprzymowanego samochodami samowładowczymi na odl.do 1 km 9.13*0.2*0.2+13.64*0.2+9.13*0.15*0.2+0.5	m ³ m ³	 3.87	 3.87
				RAZEM	3.87
26 d.1.1	KNR 4-01 0108 - 12	Wywiezienie gruzu sprzymowanego samochodami samowładowczymi - za każdy nast. 1 km Założyłem 20km odległości 3.87	m ³ m ³	 3.87	 3.87
				RAZEM	3.87
27 d.1.1		Oplata za wysypisko 3.87	m ³ m ³	 3.87	 3.87
				RAZEM	3.87
1.2		opaska			
28 d.1.2	KNR 4-01 0104-02	Wykopy o ścianach pionowych przy odkrywaniu odcinkami istniejących fundamentów o głębokości do 1.5 m w gruncie kat. III opaska	m ³		

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz.	Razem
		0.4*0.7*[9.13]	m ³	2.56	
				RAZEM	2.56
29	KNR 4-01	Oczyszczenie ścian z cegły przy użyciu szczotek stalowych	m ²		
d.1.2	0619-06				
	analiza indywidualna				
		opaska	m ²	3.65	
		0.4*[9.13]			
				RAZEM	3.65
30	KNR 0-40	Ochrona powłok izolacji przeciwwilgociowej oraz drenaż powierzchniowy w strefie powłok izolacyjnych - ułożenie warstwy ochronnej na podłożu murowanym	m ²		
d.1.2	0108-01				
		folia kubełkowa			
		opaska	m ²	5.48	
		0.6*[9.13]			
				RAZEM	5.48
31	KNR 2-31	Podbudowy z keramzytu na chodnikach rozścielane ręcznie - grubość warstwy po zagęszczeniu 8 cm	m ²		
d.1.2	0116-05				
	analiza indywidualna				
		0.6*[9.13]	m ²	5.48	
				RAZEM	5.48
32	KNR 2-31	Podbudowy z keramzytu na chodnikach rozścielane ręcznie - za każdy dalszy 1 cm grubości warstwy po zagęszczeniu	m ²		
d.1.2	0116-06				
	analiza indywidualna				
		Krotność = 17	m ²		
		0.6*[9.13]	m ²	5.48	
				RAZEM	5.48
33	KNR 2-31	Podbudowa z kruszywa naturalnego żwir płukany >32 - warstwa górna o grubości po zagęszczeniu 8 cm	m ²		
d.1.2	0114-03				
		0.6*[9.13]	m ²	5.48	
				RAZEM	5.48
34	KNR 2-31	Podbudowa z kruszywa naturalnego - warstwa górna - za każdy dalszy 1 cm grubości po zagęszczeniu	m ²		
d.1.2	0114-04				
		Krotność = 7	m ²		
		0.6*[9.13]	m ²	5.48	
				RAZEM	5.48
35	KNR 2-31	Obrzeża betonowe o wymiarach 30x8 cm na podsypce cementowo-piaskowej z wypełnieniem spoin zaprawą cementową	m		
d.1.2	0407-05				
		9.13	m	9.13	
				RAZEM	9.13
36		Odpiływy betonowe	kpl		
d.1.2	analiza indywidualna				
		1	kpl	1.00	
				RAZEM	1.00
37	KNR 4-01	Wywóz ziemi samochodami skrzyniowymi na odległość do 1 km grunt.kat. III	m ³		
d.1.2	0108-02				
		2.56	m ³	2.56	
				RAZEM	2.56
38	KNR 4-01	Wywóz ziemi samochodami skrzyniowymi - za każdy następny 1 km	m ³		
d.1.2	0108-04				
		Krotność = 19	m ³		
		2.56	m ³	2.56	
				RAZEM	2.56
39		Opłata za wysypisko	m ³		
d.1.2					
		2.56	m ³	2.56	
				RAZEM	2.56

**KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
W MALUSZYNIE
PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DLA ELEWACJI ZEWNĘTRZNYCH
ORAZ OGRODZENIA KOŚCIOŁA**

Opracowała: mgr Katarzyna Sułkowska, konserwator dzieł sztuki

KRZESZOWICE, STYCZEŃ 2020

WSTĘP

Niniejszy program prac konserwatorskich obejmuje zagadnienia historyczne, technologiczne, stanu zachowania, wniosków i założeń konserwatorskich oraz proponowanej technologii zabiegów konserwatorskich elewacji zewnętrznych kościoła pw. Św. Mikołaja w Maluszynie.

Opracowanie zostało wykonane na podstawie wizji lokalnej obiektu, wykonanych odkrywek, materiałów historycznych oraz archiwalnych dokumentacji obiektu z lat 1965 oraz 1976.

1. KARTA TYTUŁOWA

A. IDENTYFIKACJA OBIEKTU

Rodzaj zabytku: elewacje zewnętrzne kościoła

Nr rejestru zabytków: numer 1082/71 decyzją z dnia 1 lutego 1971 roku

Lokalizacja: woj. łódzkie, pow. radomszczański, gmina Żytno, ul. Kościelna 1, Maluszyn.

Czas powstania: 1777-1787 r., przebudowa XIX i XX w.

Technika wykonania: kościół jednonawowy, na planie krzyża łacińskiego, z transeptem, orientowany, z kryptami pod zakrystią i prezbiterium; budynek murowany z cegły i kamienia łamanego, tynkowany, wysoki cokół obłożony płytami z piaskowca; kościół kryty dachem dwuspadowym, wyłożonym dachówką; wieża z sygnaturką na skrzyżowaniu nawy i transeptu kryta blachą; gipsowe figury Matki Bożej i Dzieciątka, XVIII-wieczna figura św. Rocha na elewacji wschodniej wykonana z wapienia pińczowskiego.

Właściciel i użytkownik: Parafia Św. Mikołaja w Maluszynie.

Inwestor: Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Mikołaja, ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie.

B. DANE DOTYCZĄCE DOKUMENTACJI

Dokumentacja opisowa: 59 stron formatu A4

Dokumentacja fotograficzna: 92 fotografie stanu zachowania przed konserwacją

Opracowanie dokumentacji:

mgr Katarzyna Sułkowska, konserwator dzieł sztuki

3. OPIS INWENTARYZACYJNY¹ I ANALIZA STYLISTYCZNA

A. OPIS INWENTARYZACYJNY

Kościół położony jest na południowym krańcu wsi, na niewielkim wzniesieniu opadającym stromo w stronę rzeki Pilicy, która stanowi południową granicę miejscowości Maluszyn. Świątynia usytuowana jest w północnej części cmentarza przykościelnego w kształcie prostokątnego trapezu, ogrodzonego kamiennym murem z betonowymi nakrywami, który graniczy od wschodu z sadem i ogrodem plebanii, zaś od zachodu, po przeciwnej stronie szosy, z zespołem pałacowym. W zachodnim odcinku muru znajduje się wejście główne do świątyni, ze schodami ujętymi z boków kamiennym murem nakrytym blachą w kolorze ceglanym oraz z prostopadłościennymi słupami krytymi betonowymi nakrywami. Znajduje się tutaj metalowa brama na teren parafii. W północnej części ogrodzenia usytuowana jest bramka z filarkami, która prowadzi do budynku dawnej organistówki. W odcinku wschodnim znajduje się furtka, a za nią ścieżka do plebanii.

Kościół św. Mikołaja w Maluszynie jest świątynią orientowaną, jednonawową z transeptem, na planie krzyża łacińskiego, z korpusem nawy wyższym i szerszym od części prezbiterialnej oraz zakrystii. Ramiona transeptu są prosto zamknięte. Kościół został wybudowany z wapienia łamanego i cegły na zaprawie wapiennej. Od zewnątrz i wewnątrz otynkowany, malowany pierwotnie na kolor żółty oraz kości słoniowej (złamanej bieli). Wysoki cokół wykonany z okładzin z prostokątnych płyt piaskowca.

Na skrzyżowaniu nawy i transeptu znajduje się wydatna czworoboczna sygnaturka, którą wieńczy hełm baniasty z latarnią, a na niej iglica z krzyżem. Pod zakrystią i prezbiterium znajdują się krypty grobowe. Kościół okryty jest dachem dwuspadowym, zaś wieże w elewacji zachodniej dachami pulpitowymi. Nawa, ramiona transeptu oraz kruchta nakryte zostały stropem drewnianym z podsufitką. Dach pokryto dachówką karpiówką. Dzwonnice, przedsionek północny oraz sygnaturkę okryto blachą cynkową. Strop nad nawą poprzedzony jest wydatnym gzymsem uskokowym załamującym się nad lizenami. W przyziemiu wieży północnej po jej wschodniej stronie znajdują się drzwi do dzwonnicy.

¹ Źródła: Karta Ewidencyjna Zabytków Architektury i Budownictwa, 1976 r.

Elewacja południowa

Elewacja południowa, podobnie jak północna, jest siedmioosiowa, jednak tutaj trzy pierwsze osie stanowią nawę, w czwartej osi znajduje się ramię transeptu, zaś w pozostałych trzech – część prezbiterialna. Analogicznie wygląda sytuacja z zablendowanymi oknami – w nawie są to pierwsze skrajne okno, następnie okno w ramieniu transeptu, a następnie dwa skrajne okna w części prezbiterialnej. Przy południowym ramieniu transeptu nie ma kruchty. Jego forma różni się od północnej części obecnością zegara słonecznego pod ślepym oknem.

5. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Stan zachowania elewacji zewnętrznych kościoła jest bardzo zły i wymaga pilnej interwencji konserwatorskiej. Największe zniszczenia występują w obrębie tynków płaskich i profili na elewacjach, a także w obrębie kamiennego cokołu.

Zły stan tynków potwierdzają szczegółowe oględziny przeprowadzone z podnośnika koszowego i wykonane odkrywki. Stwierdzono spłukanie warstwy malarskiej aż do powierzchni tynku, co szczególnie jest widoczne na elewacji zachodniej. Farba uległa wypłukaniu odsłaniając szary tynk. Miejscowo, przy podwyższonym zawilgoceniu podłoża, widoczne są zazielenienia związane z obecnością glonów. Tynki wapienne zostały przetarte mocną zaprawą, wykonano również częściowo naprawy słabych, wapiennych tynków, nakładając na nie grubą warstwę nawierzchniową z tynku cementowego. Spowodowało to odspojenie tych warstw oraz fragmentów starych tynków, co jest widoczne w szczególności na elewacji wschodniej prezbiterium oraz elewacji zachodniej. Tynki w tych miejscach są w stanie awaryjnym, co zagraża ich niekontrolowanym odpadaniem od lica elewacji. Widoczne są pęknięcia i ubytki tynku oraz osypywanie się zaprawy. Tynki wewnętrzne w obszarze kruchty, tynki wewnętrzne nawy kościoła w obszarze przylegającym do kruchty oraz tynki zewnętrzne kruchty w bardzo złym stanie technicznym, wynikającym z prawdopodobnie wieloletniego zalewania ścian w tym obszarze przez nieszczelne pokrycie na dachu kruchty. Dach ten jest dodatkowo obciążony przez wody opadowe sprowadzane na niego przez rurę spustową, zbierającą opady z około 20% powierzchni pokrycia całego dachu nawy i transeptu, co spowodowało znaczne zniszczenia. Niedawno pokrycie to zostało wstępnie naprawione, co skutkuje osuszaniem ścian, czego pozytywne efekty już widoczne są na obiekcie. Jednakże tynki te kwalifikują się do całkowitej wymiany, a ściany do osuszenia. Przeprowadzone szcążkowe, miejscowe badania na tynkach wewnętrznych kruchty nie wykazały występowania na tynkach polichromii.

Główną przyczyną zniszczeń w obrębie tynków jest zastosowana na znacznej części elewacji zacierka cementowa, miejscami bardzo grubo kładziona. Znajdujące się pod nią słabsze tynki wapienne uległy niemal całkowitej degradacji. Na elewacjach widoczne są znaczne ubytki tynków aż do wątku ceglanego, znaczne pęknięcia, spęcherzenia, odspojenia, wykruszenia zaprawy. Zatraciła się ostrość detalu architektonicznego. Dodatkowo na elewacji widać znaczne zabrudzenia, zaplamienia, reperacje, fragmenty warstw malarskich.

Kolejną przyczyną postępujących zniszczeń tynków i cokołu jest działanie wody opadowej przez nieszczelne obróbki blacharskie oraz orynnowanie. Jest to szczególnie widoczne w kruchcie, znajdującej się przy zachodniej ścianie północnego ramienia transeptu. W wyniku działania wody opadowej ściany i sufit uległy znacznemu zawilgoceniu, występuje także pleśń oraz znaczne odspojenia niebieskiej farby zastosowanej wewnątrz. Na zewnątrz elewacje kruchty są w bardzo złym stanie – znaczne ubytki fragmentów tynków ukazują wątek ceglany. Drzwi wejściowe do kruchty były pierwotnie malowane na kolor grafitowo-czarny, co ukazują odkrywki konserwatorskie. Obecnie są pokryte brązową farbą.

Ściany fundamentowe wykonane z wapienia/piaskowca w dobrym stanie, nie stwierdzono pęknięć konstrukcyjnych ścian. Ściana budynku powyżej terenu prawdopodobnie wykonana z cegły. Ściany cokołowe obłożone są płytami piaskowca o grubości 12cm, przykryte nakrywą w postaci kamiennego gzymsu. Brak mocowania kotwami płyt do ściany spowodował ich częściowe odspojenie. Szczególnie niebezpieczne jest ono na szczycie północnego transeptu. Wychylenie okładziny jest tak duże, że może spowodować niekontrolowane odpadnięcie płyt od ściany, co zagraża użytkownikom obiektu. Woda opadowa płynąca po elewacji dostaje się za okładzinę, co powoduje zalewanie ścian cokołowych budynku. Negatywny wpływ na stan ścian cokołowych może mieć również brak odprowadzenia wody z rur spustowych poza obszar ściany fundamentowej kościoła. Duże ilości wody opadowej z dachu, dostają się bezpośrednio w obszar cokołu kościoła. Oprócz zniszczeń spowodowanych przez nieszczelne pokrycie na dachu kruchty, nie stwierdzono znacznych zniszczeń na tynkach wewnętrznych kościoła w obszarze cokołu, tym bardziej, że tynki te pokryte są szczelną warstwą malarską (farba olejna), co utrudnia penetrację wilgoci. Przy założeniu znacznego zawilgocenia muru, uszczelnienie tynku spowodowałoby z pewnością znaczne ich zniszczenie, co nie jest widoczne na obiekcie.

Ściany fundamentowe kościoła zbudowane są w większości z piaskowca. Taka konstrukcja ściany nie pozwala na kapilarne podciąganie wilgoci z gruntu, także widoczne fragmentaryczne zawilgocenia ścian kościoła od strony wewnętrznej wynikają z nieszczelnego pokrycia dachu kruchty, braku odprowadzenia wody z rur spustowych od ściany budynku oraz odspojenia okładziny kamiennej cokołu, co powoduje wpływanie wody za okładzinę. Oględziny ścian osłonowych w obszarach zewnętrznych zawilgocień od strony wewnętrznej kościoła potwierdziły brak zniszczeń spowodowanych przez kapilarne podciąganie wilgoci. Przeprowadzone geodezyjne pomiary wysokościowe nachylenia terenu potwierdziły, że teren wokół kościoła nachylony jest prawidłowo w kierunku od budynku na zewnątrz, także nie ma możliwości zalewania wodami opadowymi ścian kościoła, co w wielu

przypadkach spowodowane jest przez nieprawidłowe nachylenie terenu, powodujące niszczenie cokołu.

Stan zachowania kamiennych płyt cokołu jest raczej zły. Część z nich uległa znacznym przemieszczeniom, głównie w części południowej i północnej elewacji. Ponadto płyty z piaskowca są zabrudzone, a ich znaczną powierzchnię pokrywają zarówno naloty korozyjne od ofasowań blacharskich, jak i znaczne wykwity mikrobiologiczne. Widoczne są także drobne pęknięcia i powierzchniowe ubytki.

6. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Podstawowym założeniem planowanej konserwacji jest przywrócenie elewacjom kościoła Św. Mikołaja w Maluszyńcu ich dobrego stanu technicznego oraz estetycznego oraz powstrzymanie dalszego ich niszczenia. Bardzo ważne jest uzyskanie spójnego odbioru zabytku, ukazującego także zmiany wynikające z historii jego przekształceń, w tym zachowanie świadka w postaci fragmentu pierwotnego tynku wapiennego ze śladami warstw malarskich. Konieczność ukazania chociażby fragmentu pierwotnych warstw jest bardzo istotna, zwłaszcza, że większość obecnych na elewacjach tynków jest w stanie katastrofalnym i prawdopodobnie będzie musiała zostać usunięta.

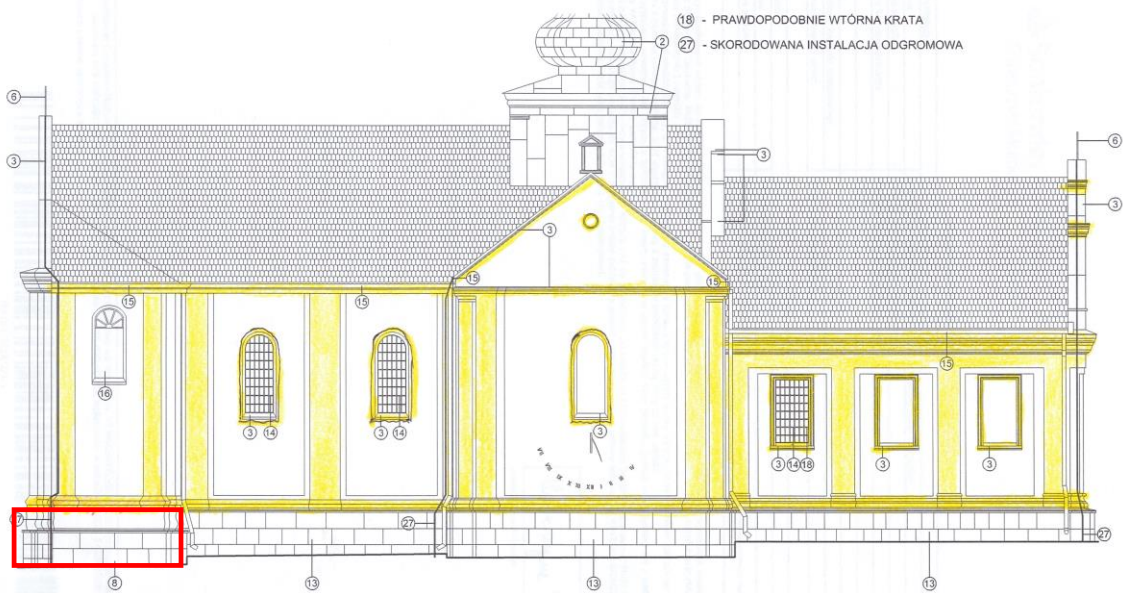
W związku z powyższym planuje się konserwację z całościową wymianą tynków na wykonane z mineralnych zapraw wapiennych, a także wykonaniu nowych powłok malarskich, nawiązujących do historycznej kolorystyki. Zaleca się użycie farb mineralnych na bazie krzemianów w wybranym przez komisję konserwatorską kolorze. Będzie to możliwe na podstawie wykonanych badań odkrywkowych obiektu, po wykonaniu projektu kolorystycznego. Odślonięte dotychczas warstwy polichromii na elewacjach kościoła, a także XVIII-wiecznej figurze Św. Rocha pozwalają stwierdzić, że świątynia była utrzymana w kolorystyce zaczerpniętej z pierwotnej kolorystyki pałacu w Wilanowie, tzn. w odcieniach złamanej bieli i jasnej żółci z rzeźbami koloru czerwonego (patrz ilustracja poniżej). Elementy artykulacji pionowej, gzymsy, łuki, zostały podkreślone ciemniejszym, żółtym kolorem, zaś płaskie powierzchnie malowano w odcieniu złamanej bieli. Płaskorzeźby, popiersia i elementy rzeźbiarskie malowano na kolor lekko rozbielonej czerwieni. Na uwagę zasługuje fakt, iż znajdująca się w elewacji zachodniej wykonana z wapienia pińczowskiego figura Św. Rocha była pierwotnie malowana na taki właśnie kolor, co dodatkowo przemawia za istnieniem analogicznej do Wilanowa polichromii. Pozostałe figury, czyli Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej oraz Dzieciątka Jezus były wykonane z gipsu.

Znaczna część tynków na elewacji elewacjach kościoła została pokryta twardą zacierką cementową, która destrukcyjnie wpłynęła na stan znajdujących się pod nią tynków wapiennych oraz wątku ceglanego. Podczas prowadzonych pod koniec XIX wieku prac budowlanych przy kościele usunięto prawdopodobnie dekoracyjne gzymsy na bocznych elewacjach kościoła i ramionach transeptu. Spowodowało to znaczne przekształcenie estetyczne obiektu. Proponuję się w związku z tym powrót do pierwotnego wystroju architektonicznego z odtworzeniem usuniętych gzymsów.

Ze względu na złe właściwości techniczne tynków obecnie istniejących (wykonanie nowych warstw mocnych tynków i przecierek na słabych tynkach wapiennych), odspojenie tynków głównie w obszarze prezbiterium, tynki cementowe należy usunąć poprzez skucie. Ten zabieg powinien być prowadzony niezwykle ostrożnie, pod ścisłym nadzorem konserwatorskim. Należy zwłaszcza uważać w obrębie gzymsów profilowanych, gdzie głównie zachowały się tynki historyczne. W trakcie odkuwania tynków z elementów ceglanych należy równolegle prowadzić działania wzmacniające – podmurowania, podklejania tynków, zakładanie opasek brzegowych, uzupełnienia zaprawy w spoinach tak, aby nie zniszczyć pierwotnej formy elementów. Ważnym celem konserwatorskim jest zachowanie wszystkich pozostałości tynków historycznych i ich konserwacja. Po etapie skuwania tynków można będzie ocenić stan ceglanych i kamiennych ścian. Wszelkie pęknięcia należy wypełnić zaczynem mineralnym. Większe pęknięcia i obluzowania ciosów kamiennych oraz cegieł należy przemurować. Wzmocnić pęknięcia prętami nierdzewnymi zgodnie z opisem w dalszej części opracowania. Wszelkie uszkodzenia formy wystroju architektonicznego należy naprawić zaprawą, a razie potrzeby także przemurować z użyciem cegły.

Kolejnym etapem będzie nałożenie nowych tynków na mury kościoła. Zaleca się zastosowanie tradycyjnych tynków wapienno – piaskowych z dodatkiem trasu. Są to tynki odporne na warunki atmosferyczne, o dobrych parametrach jeśli chodzi o paroprzepuszczalność. Pozwalają ścianom „oddychać”, co ma duże znaczenie dla ich trwałości. Przed narzuceniem tynków zaleca się, w razie potrzeby, wzmocnić podłoże preparatem krzemianowym. Tynki należy narzucić i zatrzeć „z ręki” pacą filcową. Należy przy tym dostosować się do krzywizny ściany, a nie prostować ją „na siłę”. Efekt końcowy powinien dawać wrażenie „pływającego” tynku, a nie sztywnej ściany. Należy zastosować zaprawę o średniej granulacji ziarna. Tynki należy dobrze sezonować i zabezpieczać przed mocnym przeschnięciem w trakcie wiązania.

Ostateczny wygląd elewacji i ich kolorystyka, określone zostaną w oparciu o odkrywki, których wykonanie będzie możliwe dopiero w trakcie skuwania tynków. Na podstawie wstępnych badań można stwierdzić, że kościół był wykończony w dwóch kolorach: tło elewacji kremowe, natomiast gzymsy, pilastry, lizeny, profile, opaski i inne detale architektoniczne w kolorze żółtym. Wstępnie projektuje się kolory określone wg wzornika kolorystycznego firmy Remmers: detal architektoniczny- kolor żółty nr 01-1, a tło kolor nr 01-5. Zaleca się użycie farb krzemianowych bez bieli tytanowej np. KEIM SOLDALIT-ARTE dla uzyskania efektu historycznej farby. Przed przystąpieniem do malowania należy wykonać próby kolorystyczne do akceptacji komisji konserwatorskiej.

ELEWACJA POŁUDNIOWA

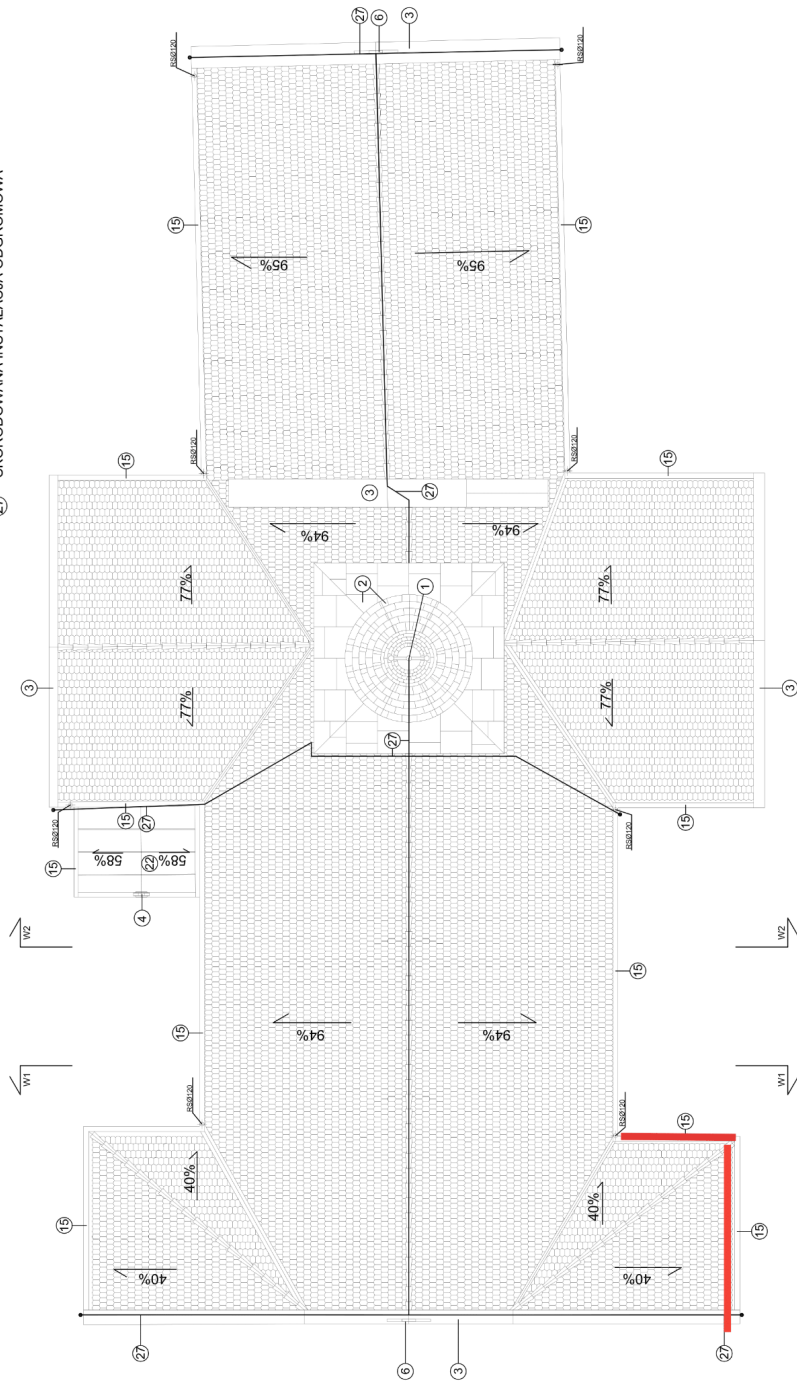
Ze względu budowę ściany fundamentowej z wapienia/piaskowca i brak zniszczeń, które mogłyby spowodować kapilarne podciąganie wilgoci, zabezpieczenie ścian fundamentowych oraz ścian cokołowych ograniczamy do wykonania przepuszczalnej opaski oraz szybkiego odprowadzenie wilgoci od ściany fundamentowej. Ułożenie przepuszczalnej dla wody nawierzchni opaski na przepuszczalnym podkładzie umożliwi szybki transport wody z obszaru przy cokole i odparowywanie wilgoci ze strefy przyściennej. Najlepszym rozwiązaniem jest wykonanie nawierzchni z grubego kruszywa lub w postaci trawnika. Jednakże ze względów użytkowych wykonanie nawierzchni z trawnika jest nie do zaakceptowania przez inwestora. Wobec powyższego projektuje się wykonanie nawierzchni opaski z płukanego żwiru. Wysoki cokół okalający świątynię został wykonany z prostokątnych płyt piaskowca, zamontowanych na podwieszeniu. Część z nich uległa znacznemu przemieszczeniu, w związku z czym zastosowano doraźny środek zabezpieczający. Fatalny stan zachowania płyt z cokołu oraz ich przemieszczenia w części południowej elewacji, są podstawą do częściowego ich demontażu, a dopiero w następnej kolejności przeprowadzenia prac konserwatorskich. Część elementów z piaskowca będzie mogła być poddana zabiegom bez konieczności ich demontażu. Pomijając odkształcenia płyt i zabrudzenia, kamień pokrywają zarówno naloty korozyjne od ofasowań blacharskich, jak i znaczne wykwyty mikrobiologiczne. Należy zadbać o ich usunięcie przy użyciu środków biobójczych dedykowanych do kamieni naturalnych. Do wykonania konserwacji zaleca się zastosowanie preparatów przeznaczonych do konserwacji kamienia, np. firmy Remmers. Wstępne oczyszczanie cokołu zaleca się wykonać parą wodną pod ciśnieniem, na przykład wykorzystując agregat Kärcher. Do trudniejszych zabrudzeń można zastosować pastę z dodatkiem fluorku amonu. Należy przeprowadzić dokładną dwukrotną dezynfekcję powierzchni porażonych przez mikroorganizmy. Wzmocnienie strukturalne kamienia zaleca się wykonać preparatem krzemoroganicznym. Należy wziąć pod uwagę czas potrzebny na pełne wysycenie kamienia preparatem – 2-3 tygodnie. W przypadku konieczności wymiany części okładzin, należy je zastąpić nowymi elementami wykonanymi pod wymiar z piaskowca o dobranym kolorze. Mniejsze ubytki kamienia uzupełnić gotową, barwioną w masie zaprawą mineralną, zaś do uzupełnienia spoinowania zaleca się użycie zaprawy wapienno-piaskowej z dodatkiem trasy. Niezbędny zakres scalenia kolorystycznego wykonać pigmentami mineralnymi na spoiwie krzemianowym lub silikonowym. Po zakończeniu prac konserwatorskich przy cokole należy wykonać zabieg hydrofobizacji przy użyciu preparatu opartego na specjalnych silikonach.

Elewacja południowa

1. Wymiana nieszczelnej obróbki blacharskiej z blachy ocynkowanej wraz z rynną.
2. Konserwacja powierzchni tynkowanych wraz z wykonaniem polichromii w kolorze pierwotnym.

3. Demontaż konserwacja i ponowne bezpieczne osadzenie płyt z piaskowca w strefie cokołu.
4. Odtworzenie pierwotnego gzymsu koronującego.

- ① - PRAWDOPODOBNIĘ WTÓRNY KRZYŻ Z KULĄ
- ② - ZUŻYTE MALOWANE POKRYCIE WIEŻY Z BLACHY
- ③ - WTORNE NIESZCZELNE OBRÓBKI Z BLACHY OCYNKOWANEJ
- ④ - WTÓRNY KRZYŻ
- ⑥ - SKORODOWANY KRZYŻ
- ⑮ - USZKODZONA RYNNA OCYNKOWANA
- ⑳ - POKRYCIE KRUCHY DO WYMIANY
- ㉑ - SKORODOWANA INSTALACJA ODGIENIOWA

TYTUŁ	PROJEKT REMONTU KONSERWATORSKIEGO ELEWACJI WIEŻY ZABYTKOWEGO KOSCOŁA P.W. ŚWIĘTEGO IMKOŁAJA W WALISZNE ODRZĄCZENIE I OPRACOWANIE DOKUMENTACJI
NAZWA RYSUNKU	RZUT DACHU- INWENTARYZACJA USZKODZEN
AUTORZY OPRACOWANIA	mgr inż. BOGDAN MINIKIEWICZ upr. konserwatorskie 13/97 mgr inż. arch. JACEK SOKOŁOWSKI upr. nr 80/83/WME mgr inż. LUKASZ LIBEREK upr. nr 1007/1869/PWOK/10
WSPÓŁPRACOWNICY	mgr inż. arch. MAŁGORZATA KONARZEWSKA
1:100	05czerwiec 2020r.
	Nr rys. 04

8. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich należy rozstawić rusztowania i zabezpieczyć wszystkie drzwi oraz okna foliami i płytami pilśniowymi oraz zdemontować rzeźbione figury.

Powierzchnie tynkowane elewacji

1. Zabezpieczenie otworów okiennych foliami polietylenowymi i miękkimi płytami pilśniowymi, dociętymi do kształtu okien.
2. Usunięcie obróbek blacharskich gzymsów, parapetów okiennych, ogniomurów itp.
3. Przegląd powierzchni tynków z rusztowań metodą ostukiwania.
4. Ostrożne mechaniczne usunięcie cementowych zacierek oraz wykruszających się wapiennych tynków. Stan zachowania tynków na elewacjach wymaga skucia ich praktycznie w całości. Skuwanie można prowadzić częściowo przy użyciu elektronarzędzi tylko w obrębie gładkich ścian. W obrębie gzymsów i dekoracji skuwać należy ręcznie.
5. Zachowane w lepszym stanie fragmenty tynków pierwotnych należy zabezpieczyć opaską brzegową z zaprawy wapienno – piaskowej, a następnie zaimpregnować preparatem krzemooorganicznym stosując preparat KSE 100 i 300 firmy Remmers w stężeniu 10-30%. Po nałożeniu preparatu należy odczekać minimum 2-3 tygodnie.
6. Fragmenty pierwotnych tynków odspojonych od podłoża należy podkleić preparatem Ledan TB1 i Ledan TC1 Plus.
7. Poszerzenie i rozkucie wszystkich zarysowań i pęknięć oraz ewentualnie występujących szczelin i spękań muru.
8. Naprawić ubytki muru przy użyciu lokalnego piaskowca oraz cegły dobranej wymiarem do obecnie istniejącej. Szczególnie znaczne naprawy muru ceglanego mogą wystąpić po odkuciu tynku w obszarze attyki na elewacji wschodniej prezbiterium i po zdemontowaniu kamiennej okładziny cokołu. Do prac murarskich zostanie zastosowana cegła pełna, bez wad i pęknięć, o odpowiednim stopniu wypalenia. Cegły należy łączyć tradycyjną zaprawą murarską wapienno-piaskową z niewielkim dodatkiem białego cementu, z zachowaniem wiązania wątku.
9. Pustki i rysy muru wypełnić metodą iniekcji zaczynem z białego cementu, niewielkiej ilości piasku i wapna.

10. W miejscach zaatakowanych przez mikroorganizmy wykonanie zabiegu dezynfekcji z użyciem preparatu bakterio- i grzybobójczego np. BFA firmy Remmers.
11. Przeprowadzenie zabiegu wzmacniającego strukturę cegieł, za pomocą nowoczesnych preparatów krzemooorganicznych np. KSE 100 i KSE 300 firmy Remmers. Alternatywnie dopuszcza się zastosowanie preparatu krzemianowego Silikatfestiger firmy Remmers.
12. Wykonanie tradycyjnych tynków wapiennych na całej powierzchni elewacji tynkiem robionym ręcznie na budowie (piasek, wapno, mączka trasowa w proporcji 3:1:0,5 cz.). Dopuszcza się także zastosowanie gotowych tynków mieszanych fabrycznie np. RenoPutz lub TrassPutz firmy Optolith, uziarnienie do 1,5 mm. Tynki zacierać filcówką.
13. Uzupelnienie drobnych ubytków w obrębie wypraw historycznych zaprawą wapienno - piaskową.
14. Wykonanie powłoki barwnej w kolorze wybranym komisyjnie. Do malowania elewacji proponuje się zastosowanie farb krzemianowych firmy KEIM np. KEIM SOLDALIT ®-ARTE.

Gzysy, sztukaterie oraz profile ciągnione.

1. Przed rozpoczęciem prac konserwatorskich należy wykonać inwentaryzację fotograficzną dekoracji sztukatorskiej.
2. Usunięcie z powierzchni sztukaterii wszelkich późniejszych powłok malarski i uzupełnień ręcznie, za pomocą szpachelek, noży szewskich, skalpeli i innych narzędzi.
3. Wszystkie elementy sztukatorskie należy dodatkowo domocować kołkami rozporowymi wykonanymi ze stali nierdzewnej.
4. Oczyszczenie powierzchni metodą termopary oraz w razie potrzeby, lokalnie metodą strumieniowo – ścierną.
5. Szablony do wykonania rekonstrukcji elementów profilowanych i robót ciągnionych należy wykonać w materiale nierdzewnym wzmocnionym sklejką, na podstawie rysunków zachowanych elementów jeszcze przed rozpoczęciem skuwania tynków.
6. Wklejenie konstrukcji z drutu mosiężnego w miejscach planowanych uzupełnień ubytków sztukaterii i gzysów, które będą uzupełniane metodą „z ręki” na miejscu. Drut należy wkleić na żywicy epoksydowej szybkowiążącej w nawiercone wcześniej otwory (np. Akepox firmy Akemi).
7. Wykonać naprawy profili ciągnionych, tj. należy w pierwszej kolejności naprawić cegłę w uszkodzonych fragmentach pod profilami. Wykonać nowe profile ciągnione z zaprawy

wapienno- trassowej z użyciem drobnego płukanego piasku, z plastyfikatorem w ilości podanej przez producenta. Należy przestrzegać zgodnych ze sztuką budowlaną lub podanych przez producenta dopuszczalnych grubości jednorazowych warstw materiału. Proponuje się użycie zapraw Stucco Gz i Stucco FZ firmy Remmers.

8. W przypadku konieczności rekonstruowania detali sztukatorskich lub ich fragmentów należy je wykonać z pomocą uprzednio wykonanych form. Do odlewów można stosować zaprawy sztukatorskie do odlewów. Nowe elementy należy mocować z pomocą nierdzewnych wkrętów lub wieszaków rozporowych bądź oplotu z nierdzewnego drutu.
9. Zrekonstruować gzyms podokapowy na elewacjach bocznych nawy oraz transeptu zgodnie z rysunkiem szczegółowym. Konstrukcję gzymsu wykonać z cegły pełnej łączonej z istniejącym murem za pomocą wykutych strzępi i prętów ze stali odpornej na korozję, a następnie wykonać profil ciągniony z zaprawy wapienno-trassowej. Pod gzymsem należy zamknąć prostokątne połączenie tynków poprzez wykonanie poziomego uskoku w tynku.
10. Krawędzie elementów podczytelować w celu ich uwypuklenia.
11. Malowanie wszystkich elementów dekoracji farbą elewacyjną krzemianową firmy KEIM np. KEIM SOLDALIT ®-ARTE..

Naprawa tynków w obszarze kruchty.

1. Inwentaryzacja tynków metodą akustyczną (przez ostukiwanie).
2. Skucie zawilgoconych i odspojonych tynków ręcznie. Umożliwi to jak najdłuższe naturalne wysychanie murów.
3. Oczyszczenie powierzchni muru z pyłu przed przystąpieniem do tynkowania poprzez omiecenie sprężonym powietrzem.
4. Wykucie zawilgoconych i zdegradowanych cegieł, zwłaszcza w strefie przyziemia.
5. Zawilgocone fragmenty wątku ceglanego, po odkuciu tynków należy poddać procesowi odsolenia.
6. W miejscach dużych zniszczeń przemurowanie cegłą o podobnych parametrach (cegła pełna). Do prac murarskich zostanie zastosowana cegła pełna, bez wad i pęknięć, o odpowiednim stopniu wypalenia. Cegły należy łączyć tradycyjną zaprawą murarską wapienno-piaskową z niewielkim dodatkiem białego cementu, z zachowaniem wiązania wątku.

7. W miejscach zaatakowanych przez mikroorganizmy wykonanie zabiegu dezynfekcji z użyciem preparatu bakterio- i grzybobójczego np. BFA firmy Remmers.
8. Przeprowadzenie zabiegu wzmacniającego strukturę cegieł, za pomocą nowoczesnych preparatów krzemooorganicznych np. KSE 100 i KSE 300 firmy Remmers. Alternatywnie dopuszcza się zastosowanie preparatu krzemianowego Silicatfestiger firmy Remmers.
9. Wykonanie tynków renowacyjnych w systemie WTA w miejscach zasoleń i zawilgoceń muru. Proponuje się zastosowanie produktów np. firmy Baumit: podkład renowacyjny SV 61 jako warstwa zwiększająca przyczepność; tynk renowacyjny gruby SP 64G (min. 10 mm) jako warstwa podkładowa magazynująca sole; tynk renowacyjny drobny SP 64P Selfpor (min. 10 mm) jako warstwa wykończeniowa.
10. Całość powierzchni tynkowanych jako powierzchnie wykończeniowe oraz celem wyrównania faktury i chłonności należy pokryć szpachlami wapiennymi kontaktowymi, np. Baumit RK 70 N (ziarno 0-0,6mm). Fakturę tynku dostosować do istniejących tynków.
11. Powierzchnie tynków po związaniu zaprawy i ich wysezonowaniu należy zagruntować i pomalować paroprzepuszczalnymi farbami krzemianowymi np. firmy KEIM. Kolor należy dobrać do istniejącej kolorystyki kościoła.

Ściana fundamentowa

1. Rozebranie fragmentów nawierzchni betonowych przy ścianach,
2. Wykonanie wykopu przy ścianach fundamentowych do głębokości około 30 cm,
3. Odkucie fragmentów tynku,
4. Naprawienie powierzchni ścian fundamentowych z uzupełnieniem spoin zaprawą wapienną na bazie wapna trasowego,
5. Osłonięcie ściany fundamentowej warstwą folii kubełkowej,
6. Zasypanie wykopu warstwą keramzytu o frakcji 8-16 mm do głębokości około 15 cm poniżej poziomu terenu,
7. Ułożenie na opasce prefabrykowanych betonowych elementów odprowadzających wodę opadową z rur spustowych i wyprowadzenie ich poza obszar opaski,
8. Ułożenie szarego obrzeża betonowego o wymiarach 6/20 cm, ograniczającego obszar opaski od strony gruntu, UWAGA! Obrzeże powinno być zlicowane z powierzchnią terenu.

9. Ułożenie nawierzchni z żwiru płukanego o frakcji minimum 32 mm. Wyprofilować nawierzchnię opaski ze spadkiem minimum 2% od budynku i bez żadnych elementów które mogą utrudniać odpływ wody od ściany,
10. Wystający ponad nawierzchnię opaski fragment folii kubelkowej odciąć po ustabilizowaniu nawierzchni.

Cokół z piaskowca oraz inne elementy wykonane z piaskowca (stopnie schodów, nakrywy na słupach ogrodzenia)

Należy przeprowadzić renowację i naprawę okładziny kamiennej cokołu wykonanej z płyt piaskowca oraz gzymsu kamiennego nakrywającego cokół. Renowację elementów okładziny które nie odspoiły się od podłoża wykonać na ścianie wraz z ich domocowaniem prętami ze stali nierdzewnej. Natomiast odspojone okładziny cokołu należy zdemontować, przeprowadzić ich renowację i ponownie zamontować z użyciem prętów ze stali nierdzewnej.

1. Podparcie stemplami drewnianymi oraz krawędziakami odspojonych fragmentów okładziny kamiennej cokołu,
2. Ostrożne rozebranie odspojonych elementów kamiennych wraz z ich oznaczeniem umożliwiającym ich ponowny montaż po przeprowadzeniu renowacji,
3. Wymiana pasa tynku na którym opierają się płyty kamienne na tynk wapienno-trasowy z dodatkiem białego cementu,
4. Wykucie zawilgoconych i zdegradowanych cegieł,
5. Zawilgocone fragmenty wątku ceglanoego, należy poddać procesowi odsolenia, poprzez kilkukrotne spłukiwanie wodą,
6. W miejscach dużych zniszczeń przemurowanie cegłą o podobnych parametrach (cegła pełna, maszynowa). Do prac murarskich zostanie zastosowana cegła pełna, bez wad i pęknięć, o odpowiednim stopniu wypalenia. Cegły należy łączyć tradycyjną zaprawą murarską wapienno-piaskową z niewielkim dodatkiem białego cementu, z zachowaniem wiązania wątku,
7. W miejscach zaatakowanych przez mikroorganizmy wykonanie zabiegu dezynfekcji z użyciem preparatu bakterio- i grzybobójczego np. BFA firmy Remmers,
8. Przeprowadzenie zabiegu wzmacniającego strukturę cegieł, za pomocą nowoczesnych preparatów krzemooorganicznych np. KSE 100 i KSE 300 firmy Remmers. Alternatywnie dopuszcza się zastosowanie preparatu krzemianowego Silicatfestiger firmy Remmers,

9. Oczyszczenie cokołu parą wodną pod ciśnieniem (np. korzystając z agregatu Kärcher). Uporczywe zabrudzenia usunąć pastą z dodatkiem fluorku amonu – Fassadenreiniger-Paste firmy Remmers i spłukać obficie wodą;
10. Dokładna dwukrotna dezynfekcja powierzchni porażonych przez mikroorganizmy preparatem Grünbelag Entferner firmy Remmers.
11. Wzmocnienie strukturalne kamienia wykonać preparatem KSE 300 firmy Remmers. Należy wziąć pod uwagę czas potrzebny na pełne wysycenie kamienia preparatem – 2-3 tygodnie.
12. W przypadku konieczności wymiany części okładzin, należy je zastąpić nowymi elementami wykonanymi pod wymiar z piaskowca o dobranym kolorze.
13. Montaż płyt cokołu. Każdą płytę mocować do ściany dwoma prętami ze stali nierdzewnej o średnicy 12 mm. Otwór w kamieniu powstały po wprowadzeniu pręta uzupełnić masami do naprawy kamienia dostosowanymi kolorystycznie do otoczenia.
14. Mniejsze ubytki kamienia uzupełnić gotową masą mineralną Restauriermortel firmy Remmers.
15. Uzupełnienie spoinowania zaprawą wapienno-piaskową z dodatkiem trassu oraz białego cementu, podbarwioną w masie sypkimi pigmentami mineralnymi.
16. Niezbędny zakres scalenia kolorystycznego wykonać pigmentami mineralnymi na spoiwie Spezial Fixativ firmy Keim .
17. Hydrofobizacja elewacji preparatem siloksanowym Funcosil WS firmy Remmers.

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99

WUOZ-ZN.5142.150.2020.AWJ

Łódź, dnia 27 marca 2020 r.

POZWOLENIE NA PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH I ROBÓT BUDOWLANYCH PRZY ZABYTKU WPISANYM DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na podstawie przepisów art. 6, ust. 1, pkt 1, lit. c; art.7, pkt 1; art. 36, ust. 1 pkt 4; art. 89, pkt 2; art. 91, ust. 4, pkt 4 i pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. 2020 poz. 282), w związku z § 3, 4 i § 12,13 *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1609 ze zm.), w trybie art. 10 § 2, art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 stycznia 2020 r. (data wpływu: 28.01.2020 r.) Ks. Grzegorza Patki – Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Mikołaja w Maluszynie – o wydanie pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku – kościele pw. Św. Mikołaja w granicach zespołu urbanistyczno-architektonicznego miejscowości Maluszyn (obejmującego m.in. kościół oraz ogrodzenie, wpisanego do rej. zab. pod nr rej.: 1082/71 z 1.02.1971 oraz A/213 z 30.07.1998 r. i A/214 z 30.07.1998 r.) położonego przy ul. Kościelnej 2 w Maluszynie gm. Żytno, działki nr 737 i 500, wg „Projektu remontu konserwatorskiego elewacji i wieży zabytkowego kościoła p.w. Świętego Mikołaja BW w Maluszynie oraz remontu ogrodzenia i drogi procesyjnej”, adres inwestycji: ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie, działki nr ewid. 737 i nr ewid. 500; inwestor: Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. św. Mikołaja B W, ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie; zespół autorski: architektura: mgr inż. arch. Jacek Sokołowski, konstrukcja: mgr inż. Łukasz Liberek, zagadnienia konserwatorskie: mgr inż. Bogdan Mincikiewicz; data: styczeń 2020 r.

ŁÓDZKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW pozwala

na prowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych przy zabytku – kościele pw. Św. Mikołaja w granicach zespołu urbanistyczno-architektonicznego miejscowości Maluszyn (obejmującego m.in. kościół oraz ogrodzenie, wpisanego do rej. zab. pod nr rej.: 1082/71 z 1.02.1971 oraz A/213 z 30.07.1998 r. i A/214 z 30.07.1998 r.) położonego przy ul. Kościelnej 2 w Maluszynie gm. Żytno, działki nr 737 i 500, wg „Projektu remontu konserwatorskiego elewacji i wieży zabytkowego kościoła p.w. Świętego Mikołaja BW w Maluszynie oraz remontu ogrodzenia i drogi procesyjnej”, adres inwestycji: ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie, działki nr ewid. 737 i nr ewid. 500; inwestor: Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. św. Mikołaja B W, ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie; zespół autorski: architektura: mgr inż. arch.

Jacek Sokołowski, konstrukcja: mgr inż. Łukasz Liberek, zagadnienia konserwatorskie: mgr inż. Bogdan Mincikiewicz; data: styczeń 2020 r.

Termin ważności pozwolenia: 31 grudnia 2026 r.

Pozwolenie niniejsze udzielone zostaje na następujących warunkach:

(§13 *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego* - Dz.U. z 2018 r. poz. 1609 ze zm.)

- Warunkiem wydania niniejszej decyzji jest obowiązek **kierowania robotami budowlanymi lub wykonywania nadzoru inwestorskiego oraz** kierowanie pracami konserwatorskimi albo samodzielne ich wykonywanie powinno zostać powierzone osobom posiadającym kwalifikacje, o których mowa w art. 37a i art. 37c ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj.
- Należy **przekazać wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem** rozpoczęcia prac konserwatorskich i robót budowlanych, a w toku prac konserwatorskich i robót budowlanych na 14 dni przed dokonaniem zmiany tej osoby:
 - a) imię, nazwisko i adres tej osoby,
 - b) dokumenty potwierdzające spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a, art. 37c ustawy,
 - c) **oświadczenie tych osób o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego oraz kierowania pracami konserwatorskimi albo samodzielnego ich wykonywania;**
- Należy zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu robót budowlanych i prac konserwatorskich;
- Należy niezwłocznie zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac konserwatorskich oraz robót budowlanych;
- Podczas prowadzenia prac konserwatorskich i robót budowlanych należy uzupełnić badania konserwatorskie pierwotnych warstw malarskich elewacji;
- Należy w przypadku wystąpienia konieczności podjąć inne działania, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku;
- **Wszelkie wątpliwe i niewyjaśnione kwestie należy rozpatrywać komisyjnie z przedstawicielami WUOZ w Łodzi,**
- **Ostateczny dobór kolorystyki zostanie wybrany komisyjnie po uzupełnieniu badań konserwatorskich na obecność pierwotnych warstw malarskich oraz wykonaniu in situ prób kolorystycznych;**
- **Należy dokonać odbioru częściowego oraz końcowego wykonanych robót budowlanych z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków;**
- Należy **sporządzić dokumentację przebiegu prac konserwatorskich oraz opracować ich wyniki**, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, **i przekazać ją Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;**
- Należy opracować sposób postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazać opracowanie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
- Należy uzyskać niezależną od niniejszej decyzję pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie badań archeologicznych.

Uwaga! Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, cofnięte lub zmienione w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania robót określonych w pozwoleniu, wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku (podstawa: art. 47 ustawy *O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*).

Uzasadnienie

Kościół pw. Św. Mikołaja w Maluszynie wpisany jest do rejestru zabytków w granicach zespołu urbanistyczno-architektonicznego miejscowości Maluszyn (obejmującego m.in. kościół oraz ogrodzenie, wpisanego do rej. zab. pod nr rej.: 1082/71 z 1.02.1971 oraz A/213 z 30.07.1998 r. i A/214 z 30.07.1998 r.). Został wybudowany w l. 1777-87, następnie przebudowywany w XIX wieku oraz po II wojnie światowej. Jest to budynek murowany, jednonawowy z transeptem i prostokątnym prezbiterium. Styl kościoła można określić jako barokowy. Wskazują na to detale architektoniczne występujące na elewacjach budynku oraz jego wyposażenie. Świątynia stanowi istotny element krajobrazu kulturowego miejscowości Maluszyn. Na elewacjach kościoła znajdują się trzy rzeźby objęte indywidualną ochroną konserwatorską poprzez ujęcie w ewidencji zabytków.

W dniu 28 stycznia 2020 r. wpłynął wniosek Ks. Grzegorza Patki – Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Mikołaja w Maluszynie – o wydanie pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku – kościele pw. Św. Mikołaja w granicach zespołu urbanistyczno-architektonicznego miejscowości Maluszyn (obejmującego m.in. kościół oraz ogrodzenie, wpisanego do rej. zab. pod nr rej.: 1082/71 z 1.02.1971 oraz A/213 z 30.07.1998 r. i A/214 z 30.07.1998 r.) położonego przy ul. Kościelnej 2 w Maluszynie gm. Żytno, działki nr 737 i 500, wg „Projektu remontu konserwatorskiego elewacji i wieży zabytkowego kościoła p.w. Świętego Mikołaja BW w Maluszynie oraz remontu ogrodzenia i drogi procesyjnej”, adres inwestycji: ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie, działki nr ewid. 737 i nr ewid. 500; inwestor: Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. św. Mikołaja B W, ul. Kościelna 2, Maluszyn, 97-532 Żytno, pow. Radomsko, woj. łódzkie; zespół autorski: architektura: mgr inż. arch. Jacek Sokołowski, konstrukcja: mgr inż. Łukasz Liberek, zagadnienia konserwatorskie: mgr inż. Bogdan Mincikiewicz; data: styczeń 2020 r.

Przedmiotowa dokumentacja projektowa zawiera nie tylko kwestie budowlane, ale również konserwatorskie (Program prac konserwatorskich dla elewacji zewnętrznych oraz ogrodzenia kościoła). Prowadzenie robót budowlanych i prac konserwatorskich na podstawie w/w projektu pozwoli na poprawę stanu technicznego obiektu, zachowanie oryginalnych elementów i poddaniu ich pracom konserwatorskim (m.in. okładziny cokołu z piaskowca) oraz rekonstrukcję utraconych (gzymsy koronujący). W związku z tym prowadzenie wskazanych w orzeczeniu prac jest jak najbardziej wskazane.

Z uwagi na interes społeczny tj. zdrowie i życie ludzkie oraz stan zagrożenia epidemicznego zgodnie z art. 10 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256), Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków odstąpił od zawiadamiania stron o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz o zgromadzeniu materiału dowodowego w sprawie.

Mając na uwadze cytowane na wstępie niniejszej decyzji przepisy *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z dnia 23 lipca 2003 r. należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za pośrednictwem Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia (art. 127 § 1 i 2, art. 129 § 1 i 2 Kpa).
2. Wojewódzki Konserwator Zabytków stwierdza wygaśnięcie decyzji, jeżeli decyzja została wydana z zastrzeżeniem dopełnienia przez stronę określonego warunku, a strona nie dopełniła tego warunku (art.162 § 1 pkt 2 k.p.a.).
3. Wojewódzki Konserwator Zabytków uchyli decyzję, jeżeli została ona wydana z zastrzeżeniem dopełnienia określonych czynności, a strona nie dopełniła tych czynności w wyznaczonym terminie (art.162 § 2 k.p.a.).

4. Obowiązki nałożone na mocy decyzji w razie ich niewykonania podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1438 ze zmianami) o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w trybie właściwym dla egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym (możliwe jest nałożenie grzywny w celu przymuszenia).
5. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 1 i 2 Kpa).
6. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania (art. 130 § 4 Kpa).

Uzyskanie niniejszej decyzji – pozwolenia na prowadzenie prac budowlanych przy zabytku nie zwalnia inwestora z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę, w przypadkach określonych przepisami *Prawa budowlanego*.

Oplatę skarbową w wysokości 82 zł uiszczono.
Ustawa o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006 roku

Anna Wróbel-Janiszewska – naczelnik

WZ. ŁÓDZKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Pietrzak
Piotr Pietrzak
Z-CALÓDZKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja w Maluszynie
Maluszyn, ul. Kościelna 2, 97-532 Żytno
2. a/a

Do wiadomości:

1. Kuria Metropolitana, Al. NMP 54, 42-200 Częstochowa

Sprawę prowadzi:

Anna Wróbel-Janiszewska – Naczelnik Wydziału Zabytków Nieruchomych, tel. 42.635 80 17

Wejewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99, tel.: (+48) 42 631 78 92, fax: (+48)42 6380736
e-mail: sekretariat@wuoz-lodz.pl
<http://www.wuoz-lodz.pl/bip/>

Administratorem danych osobowych jest
Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności
urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej
informacji znajdziesz na stronie www.wuoz-lodz.pl w zakładce ochrona danych osobowych lub
pod numerem telefonu /42/ 631-78-92